

Kadernota Integrale Veiligheid 2019-2023

Gemeente Heerhugowaard

Heerhugowaard
Stad van kansen

Voorwoord

Voor u ligt de Kadernota Integrale Veiligheid 2019-2023. De prioriteiten hierin moeten bijdragen aan een veilig en leefbaar Heerhugowaard. Voor de vier speerpunten verwijs ik graag naar de Inleiding op de volgende pagina.

We kunnen vaststellen dat het goed gesteld is met de veiligheid in onze stad. We hebben 'stadse problemen', zeker. Maar daar hebben we over het algemeen goed zicht op. Dat is niet in de laatste plaats te danken aan een goede samenwerking met de politie; de wijkagenten zijn goed verankerd in de Heerhugowaardse samenleving. En er zijn tal van maatschappelijk organisaties, zoals kerken en moskeeën, de woningbouwcorporatie en welzijnsorganisaties die als thermometer fungeren voor de stad. Ook ondernemers, winkeliers en winkeliersverenigingen voeden ons.

En inwoners dragen eveneens hun steentje bij, bijvoorbeeld via de buurtpreventiegroepen. We hebben er inmiddels 27.

De prioriteiten in deze nota staan zijn tot stand gekomen in overleg met onze veiligheidspartners en collega-gemeenten. Daarmee heb ik regelmatig overleg: zes keer per jaar als voorzitter van de Driehoek (Gemeente, OM en politie) van de gemeenten Heerhugowaard, Langedijk, Hollands Kroon en Koggenland en maandelijks op lokale schaal. Maar ook daarbuiten weten we elkaar goed te vinden als dat nodig is.

Ook heb ik maandelijks overleg met het Team Veiligheid van onze eigen gemeente.

Het college van B&W vindt dat deze kadernota de accenten op de juiste plekken legt om Heerhugowaard een fijne en veilige stad te laten blijven.

Bert Blase
Burgemeester van Heerhugowaard

Inleiding

Veiligheid is een voorwaarde voor een fijne stad. In Heerhugowaard is er sprake van een goed niveau van veiligheid. Er is een sluitend systeem (preventie, repressie, nazorg) op het gebied van brandveiligheid en crisisbeheersing en een lokaal verankerde politie met wijkagenten en een gebiedsgebonden benadering. Daarbij zijn er nog een tal van maatschappelijke organisaties en inwoners welke zich dagelijks inzetten voor de veiligheid.

De overheid heeft veiligheid als kerntaak, echter kan honderd procent veiligheid nooit gegarandeerd worden. Veiligheid is iets van ons allemaal en iets wat we met elkaar tot stand brengen. Veiligheid is ook complex en kent een nauwe samenhang met diverse domeinen en organisaties. Dit vraagt om flexibiliteit en om een wendbare organisatie van veiligheid. Met de Kadernota Integrale Veiligheid 2019-2023, ook wel het integraal veiligheidsplan (IVP) genoemd, menen wij bij te dragen aan een veilig en leefbaar Heerhugowaard.

Met de kadernota Integrale Veiligheid 2019-2023 worden nieuwe prioriteiten voorgesteld, passend bij de trends en ontwikkelingen van nu. De prioriteiten zijn als volgt:

1. Bevorderen van de leefbaarheid en veiligheid in de wijk;
2. Een verdere aanpak van ondermijnende criminaliteit;
3. Versterken samenwerking zorg en veiligheid: personen met verward gedrag, problematische jeugd, radicalisering en polarisatie;
4. Versterken communicatie over veiligheid.

Een essentieel uitgangspunt bij het formuleren van onze prioriteiten is dat deze voldoende aansluiten bij, enerzijds de (lokale) trends en ontwikkelingen en anderzijds bij de activiteiten en beleidsuitgangspunten van partners en de regio. De accenten zullen de komende periode verschuiven naar de thema's ondermijning en het versterken van de ketensamenwerking tussen zorg en veiligheid. Lokaal vraagt de gemeenteraad van Heerhugowaard aandacht voor het achterblijven van de verbetering van het veiligheidsgevoel in relatie met de afnemende criminaliteitscijfers. Met deze kadernota beogen we een goede aansluiting op de prioriteiten van de gemeenteraad, de politie en de veiligheidsregio Noord-Holland Noord. Het formuleren van prioriteiten wil niet zeggen dat er geen aandacht meer is voor andere onderwerpen van veiligheid. Er is voldoende ruimte voor de going concern taken en het flexibel en wendbaar in te springen op actuele ontwikkelingen. Heerhugowaard is een fijne en veilige stad en dat moet vooral zo blijven.

Onze ambitie

De gemeente Heerhugowaard wil een fijne en veilige stad zijn. Een stad waar het fijn is om:

- te wonen;
- te werken;
- te recreëren;
- op te groeien;
- onderwijs te volgen;
- te ondernemen.

Een stad waar mensen zich veilig voelen en waar sprake is van een weerbaar en professioneel gemeentebestuur en -organisatie, die samenwerken aan een goede dienstverlening. Veiligheid is een voorwaarde voor de vele activiteiten in de stad van kansen.

We streven naar:

- Een veilige en prettige woon- en leefomgeving voor onze inwoners;
- Accuraat en oplossingsgericht handelen bij incidenten en vraagstukken in de openbare ruimte en veiligheid;
- Het voorkomen van incidenten en goed voorbereid op rampen en crisis;
- Naast repressie en preventie ook aandacht voor communicatie over veiligheid (i.p.v. onveiligheid);
- Een stevige kennis- en informatiepositie in de woon- en leefomgeving van Heerhugowaard;
- Korte lijnen met onze partners, zowel bestuurlijk als operationeel;
- Een integrale samenwerking met onze veiligheidspartners, lokaal en in de regio.

Onze doelen

Onze ambitie hebben we vertaald in de volgende (algemene) doelen:

- Meer inwoners ervaren Heerhugowaard als een veilige stad;
- De dalende trend van de afnemende criminaliteitscijfers houden we vast;
- De overlast neemt af.

Trends en ontwikkelingen

De samenleving om ons heen is continu in ontwikkeling. Het is belangrijk dat we ons hiervan bewust zijn en ons snel hieraan kunnen aanpassen. Als we kijken naar de actuele maatschappelijke ontwikkelingen op het gebied van veiligheid dan merken we de volgende trends op:

- De criminaliteitscijfers nemen af. Dit is een landelijke trend en ook in Heerhugowaard zichtbaar. Zo zijn bijna alle geprioriteerde delicten zoals High Impact Crime, geweld en diverse vormen van voertuigcriminaliteit in de loop van de jaren afgenomen in Heerhugowaard;
- Diverse vormen van fraude, computercriminaliteit en de handel en productie van verdovende middelen nemen toe. Deze vormen van criminaliteit zijn we ondermijnende criminaliteit gaan noemen. Kenmerkend voor ondermijnende criminaliteit is dat deze niet middels een aangifte bekend wordt bij de politie maar via een melding of signaal. Om zicht te krijgen op de ondermijnende criminaliteit moet de politie actief iedere melding en signaal onderzoeken;
- We zien meer problematiek rondom 'kwetsbare inwoners' die overlast veroorzaken. De maatschappij wordt steeds complexer en de individualisering neemt toe;
- De decentralisaties in het sociaaldomein, de extramuralisering in de GGZ en de doorontwikkeling van de veiligheidshuizen hebben het veiligheidsdomein stevig opgeschud en gezorgd voor nieuwe verhoudingen met zorgpartners;
- Het gevoel van onveiligheid in Heerhugowaard blijft ongeveer gelijk. In 2017 voelde 16 procent van de bewoners van Heerhugowaard zich wel eens onveilig. Dit is geen significant verschil met 2015, maar wel een afname in vergelijking met 2013. Toen was het percentage van de bewoners dat zich wel eens onveilig voelde 20 procent.¹ Dit is vergelijkbaar met de referentiegebieden²;
- Heerhugowaarders geven een 7,3 als rapportcijfer voor de veiligheid in hun woonomgeving. Dit is ook vergelijkbaar met de referentiegebieden;
- De politie is lokaal verankerd met wijkagenten en een gebiedsgebonden benadering, maar lijkt te kampen met een constante overvraging (noodhulp, evenementen, dreiging) en een toenemende aandacht voor het bestrijden van criminaliteit;
- De invloed van internet en sociale media is groot. De wereld wordt tegenwoordig groot bekeken en lokaal beleefd. Informatie dat tot ons komt heeft invloed op hoe we naar onze omgeving en de wereld om ons heen kijken;
- Veel staat tegenwoordig in het teken van veiligheid. Incidenten vallen sneller op en worden eigenlijk maatschappelijk gezien niet meer geaccepteerd. Inwoners willen meer vrijheid in het maken van eigen keuzes en zijn mondiger geworden, maar hebben wel verwachtingen naar de overheid toe.

¹ I&O Research (mei 2018): Veiligheidsmonitor gemeente Heerhugowaard 2017, rapport Hoe veilig is Heerhugowaard?, p. 25-30.

² De referentiegebieden betreffen de gemeenten Alkmaar, Hoorn, Den Helder, veiligheidsregio NHN en Nederland.

De voorgestelde prioriteiten 2019 - 2023

Ad 1. Bevorderen van de leefbaarheid en veiligheid in de wijk

De woonomgeving is een plek waar men zich thuis voelt, tot rust komt en zich veilig voelt. Het is niet wenselijk als er sprake is van veiligheidsproblematiek, overlast of verloedering in de wijk. Problematiek, overlast en onveiligheid hebben effect op het woongenot en mogelijk ook in het vertrouwen in de samenleving en de rol van de gemeente daarin. Het kan in de wijk voor urgente en gevaarlijke situaties zorgen en het leefklimaat in een buurt verstoren.

Inwoners hebben ook zelf een rol en verantwoordelijkheid in het veiligheidsdomein. Voor een deel eisen inwoners dit ook zelf op: zij willen meer vrijheid in het maken van eigen keuzes en zijn mondiger geworden in het verwoorden van hun wensen en behoeften. Inwoners kunnen bijdragen aan veiligheid in de wijk door het opstarten van een burgerinitiatief of het doen van een melding van onveiligheid.

Waarom een prioriteit?

- Overlast, verloedering en veiligheidsproblematiek hebben effect op woongenot en veiligheidsbeleving;
- Woon- en verkeersoverlast kan voor urgente, gevaarlijke situaties zorgen en het leefklimaat verstoren;
- Inwoners hebben ook zelf een verantwoordelijk om bij te dragen aan veiligheid;
- Een schoon, heel en veilige omgeving bevordert de leefbaarheid in de woonomgeving.

Wat gaan we doen?

- Het voortzetten van de aanpak van overlastproblemen;
- Het voortzetten van de persoonsgerichte aanpak in Zorg- en Veiligheidshuis;
- Een integrale benadering van het onderwerp verkeersveiligheid;
- Faciliteren van initiatieven van inwoners;
- Het verbeteren en consequent inzetten van gemeentelijk toezicht en handhaving;
- Een nauwe samenwerken en informatie-uitwisseling met de politie.

Ad 2. Een verdere aanpak van ondermijnende criminaliteit

Ondermijning is niet altijd zichtbaar omdat het vaak geen directe slachtoffers kent. Echter heeft ondermijning wel zichtbare gevolgen voor de inwoner. Voorbeelden zijn: verwaarlozing en oneigenlijk gebruik van panden, personen met een uitkering die een dure auto rijden, handel en productie van verdovende middelen en illegale prostitutie. Allemaal zaken die we in Heerhugowaard ook zien en die een bedreiging vormen voor de veiligheid en integriteit van de inwoners in onze gemeente.

De aanpak van ondermijning richt zich op a. het afbreken / doorbreken van (economische) machtsposities van criminelen en hun netwerken in de onder- en bovenwereld en b. het bestrijden van misbruik van legale economische en juridische (overheids-)voorzieningen.

Waarom een prioriteit?

- Ondermijning vormt een bedreiging voor de veiligheid en integriteit van de samenleving;
- Ondermijning heeft een corrumperend effect op de samenleving;
- Ondermijning tast de rechtsorde aan en heeft geweld en corruptie tot gevolg;
- Ondermijning kan ernstig slachtofferschap tot gevolg hebben met ernstige consequenties;
- Als georganiseerde criminaliteit en ondermijning niet wordt bestreden, worden deze op vele plekken gefaciliteerd.

Wat gaan we doen?

- Het verder versterken van onze informatiepositie;
- Het uitbreiden integrale interventies op ondermijnende criminaliteit;
- Het opwerpen van barrières, om ondermijnende processen te voorkomen en te verstoren;
- Het verder versterken van onze bestuurlijke aanpak;
- Het vergroten van de bestuurlijke en ambtelijke weerbaarheid;
- Het optimaal gebruik maken van het bestuursrechtelijke instrument Wet Bibob;
- Preventieactiviteiten ter voorkoming van slachtofferschap: vergroten 'awareness';
- Het aanpakken van verloedering op kwetsbare locaties zoals bedrijven- en industrieterreinen, recreatiegebieden en horeca.

De gemeente Heerhugowaard werkt samen met het RIEC

Het RIEC (Regionaal Informatie en Expertise Centrum) ondersteunt gemeenten en ook andere overheidsdiensten bij de aanpak van georganiseerde criminaliteit. Met als doel samenwerking te stimuleren en de overheid en maatschappij weerbaarder te maken om zo ondermijning tegen te gaan. De RIEC's vormen samen een landelijk dekkende netwerkorganisatie.

Elk RIEC werkt binnen regionale grenzen, onder aansturing van een zelfstandige regionale stuurgroep. De RIEC's vormen voor partners een informatieknoppunt voor casuïstiek. Het RIEC stelt integrale handavingsadviezen op en stemt projectmatig bestuursrechtelijke, strafrechtelijke en fiscale interventies af met regionale partners.

De ondermijningsapp

Om jezelf te trainen op herkenning van signalen van ondermijning, kun je de hulp van de ondermijningsapp inschakelen. De app is te downloaden in de App Store en de Google Play store en ontwikkeld door het RIEC.

Het Zorg- en Veiligheidshuis

Voor een succesvolle aanpak van multi-probleemgezinnen, criminaliteit en ernstige overlast in de wijk is meer nodig dan zorg of straf alleen. Het vraagt om een gezamenlijke aanpak van gemeenten, zorg en justitie. Dat gebeurt in de vorm van het Zorg- en Veiligheidshuis: een netwerk van partners zoals politie, openbaar ministerie en gemeente. Als het nodig is, schuiven ook andere partijen aan, zoals GGZ, gebiedsteam of sociale dienst. De meerwaarde van het Zorg- en Veiligheidshuis ligt in haar focus op complexe problematiek.

Ad 3. Versterken samenwerking zorg en veiligheid: personen met verward gedrag, problematische jeugd, radicalisering en polarisatie

We krijgen steeds meer te maken met inwoners met een opeenstapeling van problemen van persoonlijke aard en binnen meerdere leefgebieden. Voorbeelden zijn: psychische klachten, mensen met een licht verstandelijke beperking of verslaving. Soms zijn de problemen zo groot dat ze een risico vormen voor zichzelf of voor hun omgeving en overlastproblemen kunnen veroorzaken of veiligheidsproblemen: personen met verward gedrag, personen die psychisch ontwricht of psychiatrisch zijn, al dan niet gecombineerd met een verslaving en (licht) verstandelijke beperking. Zij lopen ook bovengemiddeld grote kans zelf slachtoffer te worden van misbruik of criminaliteit.

Waarom een prioriteit?

- De impact van de problematiek wordt steeds groter: mensen in deze doelgroep veroorzaken bovengemiddeld vaak overlast en veiligheidsproblemen of zij zijn zelf slachtoffer van misbruik of criminaliteit;
- De problematiek heeft een directe invloed op de leefbaarheid in de gemeente en het gevoel van veiligheid voor inwoners;
- Het aantal meldingen van personen met verward gedrag stijgt.

Wat gaan we doen?

- Inzetten op sluitende ketens met partners die actief zijn op het gebied van zorg, ondersteuning, opvang en veiligheid;
- Inzetten op heldere samenwerkingsafspraken tussen de zorg en partners;
- Het versterken van de doorzettingskracht in de keten door beter samen te werken;
- Het voortzetten van de persoonsgerichte aanpak in context van gezin, wijk en school;
- Het verder versterken van preventie en netwerkvorming en alert zijn op signalen van radicalisering;
- Het op peil houden van deskundigheid van professionals op multicultureel vakmanschap en multiculturele communicatie.

Ad 4. Versterken communicatie over veiligheid

We zien dat de criminaliteit is afgenomen. Heerhugowaard laat een sterke daling zien van geregistreerde misdrijven. Maar daarentegen neemt het veiligheidsgevoel nauwelijks toe. Het is lastig een verklaring te geven voor het verband tussen feitelijk en beleving van veiligheid. De veiligheidsbeleving wordt beïnvloed door tal van factoren: door de persoonlijke situatie van iemand, de factoren in de directe leefomgeving en door invloeden van buitenaf (ontwikkelingen in de wereld). Maar duidelijk is dat aandacht voor veiligheidsbeleving nodig is, zo ook in Heerhugowaard. Daarom richten we ons op het versterken van veiligheid. Communicatie is hierin een belangrijk sturingsinstrument: communiceren over veiligheid. Dan doen we al en dit blijven we voortzetten, zoals bijvoorbeeld het vlot informeren van inwoners in geval van incidenten en gebeurtenissen en gerichte informatiebijeenkomsten organiseren op specifieke veiligheidsproblemen.

Waarom een prioriteit?

- Voor sturing op veiligheidsbeleving is communicatie een belangrijk middel;
- Communicatie draagt bij aan grotere betrokkenheid van inwoners en actief burgerschap;
- Communicatie biedt mogelijkheden om rol en aanpak van de gemeente inzake veiligheidsvraagstukken voor het voetlicht te brengen en kan daarmee bijdragen aan vertrouwen in de overheid: "laten zien wat we doen".

Wat gaan we doen?

- Het opstellen en uitvoeren van een communicatie strategie;
- Continueren van doelgerichte communicatie bij incidenten en gebeurtenissen (informeren, betekenisgeving, handelingsperspectief);
- Het optimaal en frequent gebruiken van mediakanalen (sociale media) om te laten zien wat we doen.

Hoe gaan we het organiseren, monitoren en bijsturen

Voor de concretisering van het Integraal Veiligheidsplan wordt er tweejaarlijks een uitvoeringsplan opgesteld. Het uitvoeringsplan wordt vastgesteld door het college.

Periodiek vindt er overleg en afstemming plaats met veiligheidspartners en collega-gemeenten. Iedere maand is er bestuurlijk overleg met de portefeuillehouder (burgemeester) en het team veiligheid en wordt een politieverleg gehouden. Daarnaast is er zes keer per jaar overleg op het niveau van de Driehoek (gemeente Heerhugowaard, Langedijk, Hollands Kroon en Koggenland). Doel is afstemming en het maken van afspraken over de inzet van politie, het Openbaar Ministerie en de gemeenten voor integrale veiligheid en de handhaving van de strafrechtelijke rechtsorde. Tijdens dit overleg wordt er een duiding gegeven op het veiligheidsbeeld en worden de politiecijfers gedeeld. Tweejaarlijks wordt de veiligheidsmonitor uitgevoerd. De veiligheidsmonitor is een bevolkingsonderzoek naar de veiligheid, leefbaarheid en slachtofferschap. De inzichten vanuit de politiecijfers en de veiligheidsmonitor worden gebruikt voor het bijsturen van het beleid en de communicatie met inwoners.

Verder vindt op regionaal niveau afstemming en sturing plaats vanuit de Veiligheidsregio Noord-Holland Noord en eenheidsniveau van de politie Noord-Holland. Beiden kennen ook hun eigen meerjarenbeleidsplannen.

Heerhugowaard is een fijne en veilige stad om...

... te wonen

... onderwijs te volgen

... te recreëren

... te ondernemen

... te werken

... op te groeien

Heerhugowaard
Stad van kansen